

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Helyben: Negyedévre	8 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Égészévre	12			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Vidékre Negyedévre	5			
Égészévre	20			

Város rendezés és házadó törvény.

Írta: **Jankó Zoltán.**

Szeretjük hallani, ha a nálunk megforduló idegen csodálattal beszél a mi szép magyar fővárosunkról. Ilyenkor büszkeséggel tekintünk a néhány évtized alatt világvárossá növekedett szép Budapestünkre. De ha idehaza a vidéken nézünk körül, akkor aggodalommal kell látnunk, hogy Magyarországon csak egy város van, mely hatalmas léptekkel halad előre: Budapest. A vidéki városok ellenben minden áldozat és erőlködésük mellett sem tudnak erősebb kulturális és gazdasági gócpontokká fejlődni.

E jelenség nyitja pedig abban van, hogy a mi közéletünk minden vonalon a fejlődés, a kibontakozás stádiumában van még és messze vagyunk azoktól az időktől, amikor a székesfőváros a megállapodottság stádiumába jut, amikor kulturális és gazdasági élete konszolidálódik és a befejezettség jellegét ölti magára.

Ma a fővárosnak még nincsen sem anyagi, sem szellemi nélkülözhető tökéfűlsége, amivel a vidéki életet megtermékenyíthetné, ellenkezőleg: még mindig újabb és újabb erőket von magához a vidékről, szóval fejlődése még mindig olyan rohamos, hogy a vidéki városok rovására történik.

Igazságtalan volna azonban, ha a vidéki városok bajainak, hátramaradásának okait mind a főváros rohamos fejlődésében keresnők. Nagy része van ebben a városi igazgatás mai rendszerének is.

E rendszer mellett alig lehetséges, hogy a városok különleges, történelmi alakulásuk és életföltételeik által kijelölt módon és eszközökkel kereshessék boldogulásukat. E rendszer nem törődik a városok keletkezésében és fejlődésében rejlő történelmi alappal. Figyelmen kívül hagyja az egymástól teljesen különböző népelemekből alkotott városoknak — hogy úgy mondjuk — egyéni karakterét. Egyazon mértékkel mér a túlnyomólag őstermelőktől lakott, mint a fejlődöttebb, magasabb életszervezettel bíró ipari és kereskedelmi városoknak, holott, ami az egyiknek életföltétele, ugyanaz a másiknak fejlődésében akadályozója lehet.

Mennél jobban ki van fejlődve valamely városnak városi jellege, minél finomabb, összetettebb az életszervezete,

annál érzékenyebb, annál jobban reagál ez a szerzet minden hatásra

Azt a hatást, amit törvényes intézkedések a városok fejlődésére gyakorolnak, mivel ez szemmel látható, legjobban meglehet figyelni az építkezésekben megnyilatkozó külső fejlődésben, melyre a házadó rendszere nyomja rá bélyegét.

A házadó rendszere össze van forrva a városoknak külső keretbeli fejlődésével és azoknak gazdasági érdekeivel. Közvetve előmozdítója, vagy megbénítója lehet a társadalmi érintkezéseknek, a tudományos és művészeti életnek egyaránt; elsegítheti, vagy akadályozhatja a közegészségi viszonyok javulását: szóval életkérdés mindazokra a tényezőkre, amik városi intézménygyűjtő név alá foglalva a városok organizmusát alkotják.

A mi tökeszegény hazánkban a polgár előszeretettel fekteti megtakarított tőkét ingatlanokba. A kockázattal járó vállalatoktól idegenkedik sőt általában az a jelenség, hogy az iparos, a kereskedő üzletéből tőkét gyűjtve, nem fordítja azt vállalatának kiterjesztésére hanem kevés de biztos jövedelmét adó ingatlanba fekteti.

Az ingatlanszerzésre, mondjuk házépítésre irányuló hajlam tehát a városalkotó polgárságban erősen ki van fejlődve és ha e hajlamnak a gazdasági és pénzügyi politika is kedvez, akkor az építkezési kedv hatalmas lendületet nyer. Lehetővé válik, hogy a modern követelményeknek meg nem felelő régi, célszerűtlen és egészségtelen házak romjain új, modern házak emelkedhessenek, hogy a városoknak látható külső keretei, ahol azok az előre haladott viszonyoknak többé meg nem felelnek és a városok életműködését akadályozzák, megújulhassanak.

Ez a külső megújulás azután új impulzust ad a belső életnek is. A társadalmi élet megelégnékül és vele kapcsolatosan előtérbe nyomul a művészetek ápolása, az irodalom és tudományok művelése; javulnak a közegészségügyi viszonyok, mert a modern építézet karöltve jár a higiéniaiával: lákást, műhelyt, üzlethelyiséget egyaránt az egészségügy követelményeinek megfelelően épít.

Dacára a házépítésre irányuló nagy hajlandóságnak, mért nem tud mégis az építkezési kedv nagyobb lendületet venni? A házadó rendszere adja meg rá a magyarázatot. A mai adórendszer olyan súlyos közterhekkel nehezedik a

házbirtokra, hogy a házépítés igen sok esetben nem biztos és jövedelmező tőkebefektetés. Szóval, a mai adórendszer megbénítja az építkezési tevékenységet.

De ez csak egyik jelenség. Az adórendszer ezenkívül a tapasztalható igen mérsékelt építkezési tevékenységet is helytelen irányba tereli és ezáltal csak tetézi a bajokat.

Köztudomásu ugyanis, hogy mivel a városok periferiáján és a külterken az építési telek olcsóbb s így a házépítés már magában véve is jövedelmezőbb, az építkezési kedv természet-szerűleg, önmagától is ide gravitál: a házadó törvénynek az a sarkalatos alapelve pedig, hogy a beépítve nem volt telken épült házak hosszabb adómentességet élveznek, mint a régiek lerombolásával emelt új házak, az építkezést ugyyszólván egészen a városok legkülső széleire és külterkeire irányítja.

Míg a városok középpontjaiban évtizedeken át alig emelkedik egy-két új épület, addig a városzélék és a külterkek a viszonyokhoz képest erősen épülnek, ami, futólag tekintve a fejlődést, lehet ugyan örvendetes, de éppen nem kívánatos jelenség. A város terjedelme a fejlődés okozta természetes kényszer nélkül aránytalanul megnagyobbodik és mindenek előtt nehezebbé válik ezen kevésbé szorosan összefüggő egészen igazgatása. A külső keretek kiterjesztése által a tartalom: a társadalmi élet elsekélyedik, széttagozódik; tágul minden kapocs, mely a lakosságot összetartja, a gazdasági élet megbénul, a város szíve, mely hivatva volna a legtávolabb részekbe is életet vinni, elgyengül.

De hátrányos a fejlődésnek ez az iránya a közegészségügy viszonyaira is, mert utjában áll egyrészt annak, ami a városoknak, de különösen a régi városoknak egyik életbe vágó közegészségi érdeke, hogy a régi, egészségtelen lakásokat magukban foglaló házak minél előbb eltűnjenek, másrészt az új házak nagy része sem felel meg a modern közegészségi követelményeknek, mert kívül esik a csatornázási és vízvezetési hálózaton.

Annak a nagy reformmunkának tehát, mely a városi ügy rendezését tüzte ki feladatául, mindenek előtt a külső fejlődést, az építkezést kell rendeznie a házadó törvény olyan irányu reformálása által, hogy az építkezési kedv a

városszélekről és a kültelekekről visszatereltessek természetes medrébe: a város belső részeibe.

A nagy válság.

március 27.

Teljes volt tegnap a vasárnapi szünet. Semmi sem történt és a politikai körök várakozó állása változatlan maradt.

Az a felbukkant hír nem bizonyult valósnak, hogy a király megbizta Széll Kálmánt a kibontakozással. Csupán az a meggyőződés erősödött az újabb halogatás révén is, hogy a nemzeti akarat figyelembe vétele nélkül lehetetlen a békés kibontakozás.

Ma a Ház elnöksége mutatkozik be a királynak. Lehet, hogy más események is lesznek. De egyelőre csak különböző pártállású egyének véleményei közt böngészget a tapogatózó bizonytalanság.

Uj többség.

Egy előkelő és komoly politikus, aki a szabadelpvűpárt kötelékébe tartozik, kifejtette nézeteit egy új többségi párt alakítása dolgában. Természetesen következik pártállásából, hogy védelmezi a kiegyezési alapot. Gondolatmenete odakonkludál, hogy hatvanhetes programmal, de határozott nemzeti reformokkal szükséges egy új többségi alakulás.

Ily irányú fejtegetése a következő:

Egy-két évvel ezelőtt az ellenzéki koalíciót — mikor báró Kaas Ivor tervezgette — képtelennek tartottuk, annyira nem lehetett elvileg megokolni. Az országgyűlés munkaképességének helyreállítására való törekvésben történt taktikai hibák, de egyúttal szubjektív motívumokkal táplált és hatalmi okokból kiűtött harc a nemzetet egy olyan választásba kergette bele, melyben már a koalíció és a szabadelpvűpárt állottak egymással szemben. Mindazonáltal amilyen zavaros volt az elsőnek eredete, akkora zavaros állt elő a győzelmével, mert a faktum az: hogy ma többség nincsen és az országnak többségre szüksége van. Mindaz, a mi az utóbbi cél elérését megnehezíti, a helyzetet csak elmérgesíti. Már pedig ma ezen az uton vagyunk, mert a koalíció célja a többség megdöntése, nem pedig alkotása volt. Ma többség alkotására van szükség és annak az egyesülésnek, mely erre irányul, annak oly hazafias 67 ik alapu programmon kell alapulnia, mely nemzeti fejlődésünket biztosítsa úgy katonai, mint közoktatási és politikai reformok terén, de ne fenyegetsen a hatvanhét megdöntésével, mert valamint a kiegyezés megkötésekor vissza kellett az uralkodóval való közös alaphoz — a pragmatika szankcióhoz — térni, úgy ma sincs rá más mód, mint őszintén, becsületesen, a szerződészerű 67 alapján maradni. Ezen programot nézetem szerint a mai helyzet gyakorlati követelményei elől ki nem térő politikusok eddigi pártállásukra való tekintet nélkül elfogadhatnák és csak kívánatos, hogy mind többen akadjanak olyanok, akik őszinte hűvei és kezdeményezői lennének — ily, ma feltétlenül szükséges többségi pártnak.

Kormányzás szükségrendeletekkel.

A főrendiház egyik előkelő tagja, akitnek véleménye politikai múltjánál fogva közjogi kérdésekben mértékadónak tekinthető, a szükségrendeletekkel való kormányzás eshe-

tőségeiről igen érdekesen nyilatkozott munka társunk előtt.

— Nevezük törvényt felfüggesztő vagy szükségrendeletnek, mondotta az illusztris államférfi, — ezt a szót a Korpusz Jurisban sehol sem találhatjuk. A véderőtörvényből közvetett okoskodással hámoz ki valami ilyenfajta rendeletfélélt néhány közjogászunk. E törvény szerint a parlament együtt nem léte esetén, ha a halasztásból veszély származnék, a felség az összminiszterium ellenjegyzésével és parlamenti felelőssége mellett a honvédséget az ország határain túl is kivezényelheti. — Ezt a rendeletet tartja néhány tudósunk analógnak a francia vagy olasz alkotmány szükségrendeleteivel, s bár okfejtésük kissé erőltetett, e dispoziókból konstruálják meg a más alkalmakkor is kibocsátható szükségrendeletek fogalmát. — E kérdés igen homályos, tudományosan nem tisztázott pontja a magyar államjognak, valamennyi közjogászunk egyetért azonban abban, hogy szükségrendeletet csakis normális parlamenti szünet idején szabad kibocsátani.

Önként következik ebből, hogy az az idea, mintha az országgyűlés erőszakos elnémitása után lehetne ily rendeletekkel kormányozni, — bécsi recept szerint: királyi kéziratral napolva el a parlamentet, hogy az csak akkor ülhessen ismét össze, amidőn Beckék jönnek látják, — az államesziny karakterével bír. Az ischli klauzula naiv dajkamese e diabolikus ötlethez képest, mely felülmul minden, alkotmányunk ellen idáig elkövetett merényletet.

El sem tudom képzelni, ki eszelhette ki e raffinált tervet, mert összeállításából látható, hogy szerzője kitűnően ismeri törvényeinket, amit abszolúte nem lehet a felség bécsi tanácsadóiról elmondani, s valóban kétségbe kellene esnem, ha az sikerülne. Szerencsénkre, alapos a remény, hogy lehetetlen lesz végrehajtani. A szükségrendeletet ugyanis valamennyi miniszternek alá kell írnia. Ha tehát csupán egy kormányférfi vonakodnék hozzájárulni már az érvénytelen.

Egy pár mindenre kapható embert kétségkívül találni fog a felség e célra, főleg ama hívei közül, akik a bécsi kihallgatások során a parlamenttel való kísérletezés helyett a hazafias abszolútizmus ideáját pendítették meg a király előtt. — Egy egész kabinetet azonban, mely habozás nélkül vállalkozzék az állameszinyek egész sorára, még a legelszántabb politikusok közül is igen nehezen tudnának összeszedni.

NAPI HIREK.

Választási napló.

Április 3. Vác.

Április 4. Sopron Szeged, Győr.

— **A székely társaság választmányi ülése.** A debreceni székely társaság, mely a legnagyobb odaadással, dicséretre méltó ügybuzgalommal karolja fel és pártolja a székelység ügyét, tegnap délelőtt a jogász és tisztviselő kör helyiségében Székely Ferenc elnökle alatt választmányi ülést tartott, melyen a társaság vezetőségének múlt évi működéséről szóló jelentéseit tárgyalták és a legközelebbi közgyűlés tárgyszorozatát kiegészítették elő. A pénztári jelentés kimutatása szerint a társaság bevétele 1114 korona 95 fillér, kiadása 433 korona 45 fill. maradvány

681 kor. 50 fillér. A múlt évben 40 székely gyermeket 27 fiút és 13 leányt ruházott fel és részesített egyéb támogatásban a társaság, melynek tagjai napról napra szaporodnak. Az elmúlt évben 56 rendes és 11 pártoló taggal növekedett azoknak száma. Örömmel vesszük tudomásul, hogy a társaságnak a katonaság köréből is akadnak támogatói. Legutóbb a helybeli honvédség tisztjei közül 15-en jelentették be belépésüket. A vezetőség de különösen annak érdemes, tapintatos vezérére Székely Ferenc minden lehetőséget követ, hogy a társaság minden tekintetben megfelelhessen azoknak a céloknak, melyekre hivatva van. A tegnapi gyűlésen jelen volt tagok tervbe vették, hogy a tavasz végén a társaság tőkéjének gyarapítására Székely Ferenc tartanak, melynek rendezését Székely Ferenc elnök dolgozta ki. Az ünnepélyt májusban a csokonai ünnepel egy napon akarják megtartani kint a nagyerdőn. Az ülésen dr. Varga Lajos és Polgár Zsigmond választmányi tagok megbizattak a mulatság megtartása érdekében a további lépések megtételével. A közgyűlést április 9-ikén délelőtt 10 órára tüzték ki, melyen mezejtik a tisztikar megválasztását is. Jelöltettek elnöknek: Lestyán Adorján, Titkárnak: Dezső Kálmán: Jegyzőnek: Kone Aurél.

— **A kolozsvári diák-kongresszus és Kossuth-ünnepély.** Kolozsvárról jelentik: A diákkongresszusra és a Kossuth-ünnepélyre a tegnap délutáni vonattal sok egyetemi és felsőiskolai hallgató érkezett többnyire Budapestről. — A pályaudvaron nagy közönség várta a vendégeket és Makoldy Viktor üdvözölte az érkezőket. Az érkezőket az egyetemi hallgatók és a földészek bandériummal kísérték a városba. Este Debrecen és Sárospatakról érkeztek vendégek, akiket szintén a bizottság fogadott.

— Az ügyvédi kamara közgyűlése.

Az ügyvédi kamara tegnap délelőtt tartotta évi rendes közgyűlését, melyen Márk Endre elnökölt. A jelen évek tudomásul vétele után egyhangulag megválasztották a régi tisztikart. A közgyűlés végeztével az Angol-Királynő éttermében bankett volt, melyen számos felkösztöntő hangzott el az elnökre és a tisztikarra. A lakoma étlapja a következő: csirkeleves, tök tartár mártással, bélszín körítve, turós és almás rétes, malac és jérce sült, befőtt, saláták, fagyalt. Borok: asztali fehér, murtai fehér, carbonett vörös.

— **A kereskedelmi betegsegélyző egyesület** tegnap délután 3 órakor tartotta a kereskedelmi társulat dísztermében évi rendes közgyűlését, melyen Kardos László elnökölt. A tárgyszorozat 1-ső pontját az igazgatósági jelentést, valamint a múlt évről szóló egyesületi és kórházi számadások betérjesztését, mely szerint az egyesület bevétele 12554 korona, 32 fillér, kiadása 128,22 korona, 84 fillér tudomásul vette a közgyűlés, ugyszintén a felügyelő bizottság jelentését is elfogadta és a felmentvényt megadta. Mint a zárszámadás kimutatja az egyesület múlt évi kiadása 268 korona, 52 fillérrel meghaladja a bevételt. Ezt a hiányt az 1903. évi maradványból fedezte az egyesület. A közgyűlés köszönetét fejezte ki a vezetőségnek tevékenységéért, valamint azon intézeteknek melyek az egyesületet adományokkal támogatták. A fentiek letárgyalása után egyhangulag megválasztották a régi tisztikart. Az elnök indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy Benyáts Emil és Benedek Árpád elhalt egyesületi igazgatósági tagok emlékét megörökíti az egyesület.

— **Vaskereskedelmi alkalmazottak közgyűlése.** A magyar vaskereskedelmi alkalmazottak, vas és fémipari tisztviselői országos nyugdíjgyűlésének I ső számú kerületi fiókjá, tegnap délelőtt tartotta meg évi közgyűlését. Az elnöki megnyitó után a felügyelő bizottság terjesztette elő jelentését, mely szerint a helyi fióknak 32 tagja van, az egyület vagyona 10034 korona. A tisztikart a következőleg választották meg. Diszelnök: Neszter István. Elnök, Győrffy Aladár, Jegyzők Kémery M. Gyula és Papp Gyula. Pénztárnok Bán Imre és Pásztor Gyula. Ellenő-

rök Prohánka Lajos, Szekeres András és Welhácha József, Választmányi tagok, Dávid Jakab, Király János, Aszlányi János, Rilter Péter, Lámer Márton és Vásárhelyi Lajos. Választmányi póttagok, Mikolay Sándor és Erdei István.

— **Pirománikus leány.** Egy 16 éves leányról konstataáltak, hogy piromániában szenved. Gömbe Márton vincellér leánya már több ízben azzal szerzett magának mulatságot, hogy egész halom galyat, forgácsot, szalmát, papírt hordott össze a pincében s azt meggyújtotta. A leány ma aztán sokkal veszedelmesebb helyen akarta szerencsétlen gyönyörűségét kielégíteni. A présház padlásán hordott össze egy kis máglyát, de szerencsére alig gyújtotta ezt meg, felfedezték tettét. A leányt most mindaddig szigorú őrizet alatt fogják tartani, míg egyik budapesti elmeorvosgyógyintézetben el nem helyezhetik.

— **A siketnémákat Gyámoltó Egyesület** igazgató tanácsa f. évi március hó 31-én délelőtt fél 11 órakor a vármegyeház nagytermében gyűlést tart. A tárgysorozat a következő: 1) Jegyzőkönyvhitelesítők kiküldése. 2) Az intézet vezető tanárának jelentése a folyó ügyekről. 3) A közgyűlés előkészítése (költségvetés megállapítása, stb.) 4. Esetleges indítványok.

— **Tűz a városban.** Tegnap este 9 órakor kigyuladt a Lorántffy utca 13 számú özv. Kiss Károlyné tulajdonát képező nádfedeles ház és teljesen leégett. A tüzet a szomszédok vették észre, akik fellármázták a házban lakókat és így még idejekorán kimentettek a házból mindent úgy, hogy bent nem égett semmi. A tüzoltóság mihelyt értesült a tüzről Publig Ernő, h. főparancsnok vezetése alatt nyomban megjelent a helyszínen, akkorra azonban már egészen lángban állott a nádfedeles épület. A hatalmas lángoszlopok az egész várost bevilágították. A szűk utcán nagy nép tömeg lepte el és a rend fentartása végett egy szakasz katonaságot kellett kivezényelni. Két órai derekas munka után sikerült a tüzoltóságnak eloltani a tüzet. Hogy mitől gyuladt meg a ház, azt adig nem lehetett megállapítani. A tulajdonos azt hiszi, hogy bosszu műve. A kár különben nem lehet több 1500—1600 koronánál, mely biztosítás útján megtérül.

— **Az iparos kör közgyűlése.** Az iparos kör tegnap délelőtt tartotta Simonffy-utcai saját helyiségében évi rendes közgyűlést, melyen Biczó Gyula elnökölt. Miután a gyűlést a nagyszámban megjelent tagok jelenlétében megnyitották, felolvasták a kör múlt évi működéséről szóló jelentést, melynek ismertetése után a számvizsgáló bizottság jelentéséhez és a mérleg tárgyalásához kezdtek. A zárszámadás szerint a kör bevétele a múlt évben 2623 korona 93 fillér, kiadása 2131 korona, 33 fillér pénztári maradvány tehát 492 korona 60 fillér. Alapítványok összige 2531 korona, 25 fillér. Az ez évi költségelirányzat bevételre 2695 korona, kiadásra 2135 korona. A jelentéseket a közgyűlés tudomásul vette és a költségelirányzatot elfogadta. Ezután megválasztották a tisztkart a következőképen: Elnök: Biczó Gyula. Alelnök: Nagy Béla. Ügyész: Vadon Sándor. Pénztáros: Dávidházy Kálmán. Gazda: Bisotka Gábor. Jegyző: Tóth János, h. jegyző Varjassy Imre. Első könyvtáros: Kiss J. Ferenc. Második könyvtáros: Sallay Sándor. Megválasztották még 20 választmányi tagot. Indítványozták, hogy a kör tagjai lépjenek be a munkás dalegyletbe, melyet a közgyűlés elfogadott. A kör tagjai ezen elhatározásukról átirat útján értesítik a munkás dalegyletet.

— **Munkásgyűlés.** A debreceni vas-és fém munkások tegnap délután az Otthon kávéház udvarán nyilvános gyűlést tartottak, melyen a rendőrség képviselőjében Jeney Miklós rendőrkapitány Szöcs és Bardócz rendőrbiztosok voltak jelen. A gyűlés elnökéül Nagy Sándort, jegyzőül pedig Kovács Ferencet választották meg. Jósók Ferenc budapesti szónok ismertette a vas-és fém munkások helyzetét, majd a szervez-

kedésről beszélt a munkások tetszésnyilvánítása mellett. A gyűlés rendben folyt le.

— **Ujságírók szabadságlakomája.** A budapesti ujságírók egyesülete szombaton este tartotta szabadság lakomáját az ujságírók egyesületének helyiségeiben. A lakomán az ujságírók rendkívül nagy számban vettek részt. Az ünnepi beszédet a Jókai-serleggel kezében dr. Farkasházy Zsigmond mondta, Farkasházy beszéde nagy hatást keltett. Ezután Peisner, Ignác köszönetet mondott Farkasházyznak a beszéd elmondásáért. Seffer László Cziklay Lajost, az ujságírók egyesületének jelen volt alelnökét köszöntötte fel. Beszéltek még Radó Richárd és Hollósy Géza.

— **Helyreigazított csábítás.** — Halló: Kérem nagysád a 999-et! . . . Halló! Maga az Juci? . . . Otthon van a nagys . . . Már jön is? Köszönöm . . . Mucusom édez Mucusom ne szóljon egy szót se, akármit mondok, nehogy elárulja magát az ostoba Juci előtt. Az urát az imént láttam elmenni hazulról, fel akarom használni ezt a pár percet. Rát tudja, minden úgy lesz, ahogy megbeszéltük. Ő a reggeli vonattal Bácsba utazik, én meg jól befittetem a zsobámba. Virágot is teszek az asztalomra s megüzémem a kapitánynak, hogy influenzám van. Sokkal jobb lesz, ha az átjáró házon jön keresztül, ott kevesebben látják. Halló, még beszélünk nagysád! Tehát holnap délelőtt 10 órakor a kis urad karjaiban! Addig is csak egy szót, egyetlenegy szót, ha mindjárt száz Juci is settenkedik körülöt: szeretsz?

— Gazember! Megfogtalak! — dörögte ráegy férfihang! Ki vagy?

— (Tyhű az árgyéliusát, most bakot löttem!) Ahhoz úgy látszik semmi köze az urnak! Hányas számu a telefonja!

— 999.

— Kérem lecsengetni, én a lóvágóhidat kértem!

— Hála Istennek! Alászolgája!

— **Szőlőtelepítés.** A földmívelésügyi miniszteriumhoz tartozó állami telepekről, így a csálai és barackai szőlőtelepekről is most van folyamatban a szőlőoltványok és szőlővesszők kiosztása. A rendelés olyan arányu, ami a szőlőtelepítés talán nem is egészen örvendetes fellendülésének tanúsága. A szőlőtelepítés mostani fellendülése az olasz borok kevesebb importja és így borárak némi javulásival hozható kapcsolatba. A szőlőtelepítőknél mindazonáltal meg kell fontolnunk, hogy egy régi telepek újra ültetése és új telepítésnél csak akkor fogjanak szőlőkultúrába, ha a talaj és éghajlat oly kedvező, hogy kifogástalan bor termelhető.

— **Angol sajtóviszonyok.** Az ujságírás egy országban sem érte el még azt a fokot, amit Angliában. Az egyesült királyság területén 2461 lap és folyóirat jelenik meg. Angliának van 1881 ujsága (köztük 436 londoni), Wales tartományának 111, Skótszágának 261, Írországnak 191 és a szigeteknek 17 lapja. A napilapok száma Angliában 184, Walesben 7, Skóciában 18, Írországnak 18, és a szigeteken 4. 1846-ban mindössze 551 lap létezett az egyesült királyságban, köztük 14 napilap.

— **Mikor a „nacsága“ haragszik.** Tegnap történt, hogy egy gazda jelentést tett a rendőrségnél saját ese édje ellen, mivel az egy üres pezsgősüveggel betörte a fejét. Ez a ritkább esetek közé tartozik, de az már épen séggel nem ritkaság, hogy a „nacságák“ haragosak, zsörtölődők, sőt ha megfelelő medium kerül kezeik alá, brutálisak is. A pörlekedés, a lármázás némely asszonynál, mintha csak egészségügyi óvintézkedés volna. Akad azonban olyan is, aki a szidalmakkal nem éri be, sőt az a baj, az ütessel sem, hanem addig üt, míg vagy ő, vagy a cseléd bírja. Az ilyenek közé tartozik özv. Báelkóni Románé is, ki ellen számtalan cselédje tett már feljelentést a rendőrségnél. Ma Csete Rózi nevű 15 éves cselédje ment panaszra ellene. A leányt a szomszédok reggeltől nap-estig folyton csak sirni látták, vagy hallot-

ták. A szomszédok vallomása szerint a mindig haragos „öreg nacsága“ a kezeügyébe akadó háziszerszámokkal ütötte, bögdöste egyre a leányt. A leány maga óhajtott, hogy vizsgálják meg testét. Elrémitő látványt nyújtott ez. Az orvosi látélet szerint ütésektől eredő kék és zöld foltokkal és véraláfutásokkal van tele a leány mindkét karja és teste. Néhány nap előtt egy eserepfazekat dobott az asszonya utána, amely ép fején találta. Véres lett a feje. A nagyszívű és igazán emberséges „nacsága“ ellen az eljárást megindították.

— **LETZTER JOZSEF** fényképészeti festészet és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. d. Ujjalussy-ház. Allandó fényképkiváltás a műterem kapubejárataánál levő ki-rakatban.

TAVIRATOK.

A japán orosz háboru.

Pétevár, márc. 26. A távirati ügynökség jelenti, Sinpinghaiból: A hadsereg erős hátvédek által fedezve megerősített állásokba vonult. Ma reggel a főparancsnok végiglovagolt a csapatok között és különösen egy lövészezred maradványait üdvözölte, mely szuroonyal utat tört magának a tulnyomó számu japán haderők zárt gyűrűjén át. — Ebből az ezredből csak 126 ember tért vissza a zászlóval. A csapatok kedve jó.

Pétevár, márc. 26. A Jedifan járásban (Tula kormányzóság) tegnap a parasz-tok kifosztottak egy falusi kastélyt, amely nem rég még Ignatiew gróf tulajdona volt és nemrégiben vétel útján Basmanow paraszt kezébe jutott.

A deákgyűlés.

Kolozsvár, márc. 25. Az egyetemi ifjuság Kossuth-ünnepélye ma délelőtt folyt le. Az ünnepélyre Budapestről leutazott több függetlenségi képviselő, köztük Hoch János, Kelemen Samu, Pisztor, Bedőházy, Vertán, Kubik Béla, Papp Elek és mások. — Jelen volt az ünnepen Kolozsvár közönségének színe java és igen sokan Kolozsvár vidékéről. Az ifjuság dalosköre a Szózat élénklésével vezette be az ünnepet. Boeskor István joghallgató tárogatón régi magyar dalokat adott elő, mire lelkes éljensés között Hoch János orsz. képviselő lépett az emelvényre, és szép beszédben ünnepelte Kossuth emléket. Este ünnepi lakoma volt, amelyen a Kossuth serleget avatták fel.

Lovass és

Ladányi

féle divatáru üzleteket megvet-

tük. Az összes tömegáruk

Piac utca 7 sz.

Vecsey-ház.

rendkívüli olcsó áron eladtnak.

Donogan és Somossy

álandó főüzlete

Kistemplombazár.

MAGYAR. REGÉNYIRÓK

A legértékesebb magyar regények

egyöntetű képes kiadása hatvan kötetben.

Szerkeszti:

MIKSZÁTH KÁLMÁN

ki a nagy vállalat eszméjét kidolgozta és a kötetek elé megírja az írók jellemrajzát.

A nagy magyar elbeszélő méltatja a magyar elbeszélő irodalom jeleseit.

A bevezetések sorozata együtt a magyar regényirodalom kész története

A gyűjtemény 34 író 54 munkáját — a magyar irodalom ötvennégy kiváló alkotását — öleli fel.

AZ ÍRÓK NEVSORA.	Baksay Sándor	Dóci Lajos	Iványi Ödön	Nagy Ignác	Tolnai Lajos
	Benickyné Bajza Lenke	B. Eötvös József	Jókai Mór	Pálffy Albert	Vadnai Károly
	Beöthy László	Fáy András	B. Józsika Miklós	B. Podmanický Frigyes	Vas Gereben
	Beöthy Zsolt	Gaál József	Justh Zsigmond	Pulszky Ferenc	Verszeghy Ferenc
	Bródy Sándor	Gárdonyi Géza	B. Kemény Zsigmond	Rákosi Jenő	Werner Gyula
	Csiky Gergely	Gyulai Pál	Kuthy Lajos	Rákosi Viktor	Wohl Stefanie
	Degré Alajos	Hercegh Ferenc	Mikszáth Kálmán	Toldy István	

Minden kötet egy-egy kiváló magyar festőművész illusztrációival.

Mindössze ezer illusztráció külön diszes műmellékletek formájában.

Tiszta, szép metszésű, könnyen olvasható betűk. Finom, famentes papíros.

Diszkrét izlésű, diszes bekötési tábla.

MEGRENDELŐ-JEGY.

A ..... cégtől

ezennel megrendelem a

„MAGYAR REGÉNYIRÓK“

című gyűjteményes vállalat hatvan kötetét, vászonkötésben 300 kor.-ért:

a) négy koronás havi részletfizetés mellett,
b) félévénként fizetendő 25 kor. utánvét mellett.

A nem kívánt módozat törlendő.

Tudomásul veszem, hogy a fenti műből 1904. szeptember hótól kezdve félévénként egy-egy 5 kötetből álló sorozat jelenik meg. A részletek az első szállítástól kezdve minden hó 1-én a fenti cégnél ..... fizetendő be mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes vételár esedékessé válik. Az első részlet utánveendő.

Szövegi megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet: .....

Név és állás: .....

A Magyar Regényírók

minden művelt magyar urival család örökbecsű könyvtára. A hatvan kötet félévénként öt kötetes sorozatokban jelenik meg. Az első öt kötet most hagyta el a sajtót.

A 60 kötet ára előkelő kötésben **300 kor.** Törleszthető havi **4 koronás** részletekben is. Megrendelhető a mellékelt rendelő-jegy felhasználásával bármely könyvkereskedés útján — Részletes prospektust kívánatra készséggel küld a kiadó intézet.

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.